

शेतकरी व्यक्तिगत अपघात विमा योजना

महाराष्ट्र शासन

कृषि ,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक पीएआयएस १२०७ /प्र.क्र. २६६/११ अे

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४००० ०३२.

दिनांक : १० ऑगस्ट,२००७.

- वाचा - १) शासन निर्णय कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, क्र.एनएआयएस १२०४/ प्र.क्र. १६६/११ अे, दिनांक १९ ऑगस्ट, २००४
- २) शासन निर्णय कृषि ,पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्र.एनएआयएस १२०४/ प्र.क्र. १६६/ ११ अे , दिनांक ५ जानेवारी, २००५
- ३) शासन निर्णय कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, क्र.एनएआयएस १२०४/ प्र.क्र. १६६/११अे, दिनांक ३१ मार्च, २००५
- ४) शासन निर्णय क्र.पीएआयएस १२०५/ प्र.क्र. ३१०/ ११ अे,दिनांक ७ जुलै, २००६.
- ५) शासन निर्णय कृषि ,पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्र.एनएआयएस १२०७/६४९/प्र.क्र. १६६/ ११ अे , दिनांक १२ जुलै, २००७
- ६) शासन निर्णय कृषि ,पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्र.पुनर्वि-१००७/ प्र.क्र. १०५/२-अे , दिनांक ७ मे, २००७
- ७) शासन निर्णय कृषि ,पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्र.पुनर्वि-१००७/ प्र.क्र. १०५/२-अे , दिनांक ९ ऑगस्ट, २००७

प्रस्तावना :-

शेती व्यवसाय करतांना होणारे रस्त्यावरील अपघात तसेच वीज पडणे, विजेचा शॉक बसणे, पूर सर्पदंश, विंचूदंश व वाहन अपघात तसेच कोणत्याही नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे अथवा अन्य कोणतेही अपघात यामुळे ब-याच शेतक-यांचा मृत्यु ओढावतो किंवा कांहीना अंपगत्व येते. घरातील कर्त्या व्यक्तिस झालेल्या सदर अपघातामुळे कुटूंबाचे उत्पन्नाचे साधन बंद होवून अडचणीची परिस्थिती निर्माण होत असल्याने अशा अपघातग्रस्त शेतक-यांस/ त्यांच्या कुटूंबास आर्थिक लाभ देण्याकरिता कोणतीही स्वतंत्र विमा योजना नसल्याने एक योजना शासनाने संदर्भ क्र. १ व २ च्या शासन निर्णयान्वये कार्यान्वीत केलेली आहे.

सदर योजनेचे कल्याणकारी स्वरूप पहाता ही योजना पुढे सन २००७-०८ मध्ये चालू ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

२. राज्यातील सर्व शेतक-यांना व्यक्तिगत अपघातापासून संरक्षण देण्यासाठी पुढीलप्रमाणे विमा कंपन्या, त्यांचे कार्यक्षेत्र, विमा संरक्षित शेतकरी संख्या, विमा हप्ता इ. ठरविण्यात येत आहे:-

-२-

विमा कंपनीची नावे	सोपविण्यात आलेला विभाग (कार्यक्षेत्र)	शेतकरी संख्या (लाख)	रक्कम रुपये		
			विमा हप्ता	सेवाकर(१२.३६%)	एकूण
अ) नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी लि.	कोकण,	११,००,०००	८८,००,०००	१०,८७,६८०	९८,८७,६८०
ब) ओरिएन्टल इन्शुरन्स कंपनी	पुणे, नाशिक, अमरावती, नागपूर	७०,००,०००	५,६०,००,०००	६९,२१,६००	६,२९,२१,६००
क) रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कंपनी	औरंगाबाद	२५,००,०००	२,००,००,०००	२४,७२,०००	२,२४,७२,०००
एकूण		१,०६,००,०००	८,४८,००,०००	१,०४,८१,२८०	९,५२,८१,२८०

३. या योजनेअंतर्गत विमा हप्त्याची (प्रिमियमची) एकत्रित रक्कम शेतक-यांच्या वतीने संबंधित विमा कंपनीस शासन अदा करील. त्यामुळे उपरोक्त विमा कंपनीस शेतक-यांनी किंवा अन्य कोणत्याही संस्थेने त्यांच्या वतीने या योजनेअंतर्गत स्वतंत्ररित्या विमा हप्त्याची रक्कम भरण्याची गरज नाही.

४. शेतक-याचा मृत्यू झाल्यावर एक लाख रुपये व अपंगत्व आल्यास प्रकरणपरतवे रु.५० हजार ते रुपये १.०० लाख याप्रमाणे नुकसान भरपाई रक्कम प्राप्त होणार आहे. याकरीता प्रति शेतकरी रुपये ८/- प्रमाणे विमा हप्ता तीन वर्षासाठी अनुज्ञेय राहणार आहे. तो प्रतिवर्षी अदा करण्यात येईल, यावर त्यावेळी लागू असणारा सेवा कर शासन अदा करेल.

सदर विमा हप्ता जरी ३ वर्षासाठी असला तरी योजनेच्या अंमलबजावणीचा आढावा घेवून विमा हप्ता व कंपनी यामध्ये बदल करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

५. ही योजना ज्या दिवशी शासनाकडून धनादेश कंपनीला अदा करण्यात येईल त्या दिवसापासून एक वर्षाच्या कालावधीकरीता लागू करण्यात येत आहे. या कालावधीकरीता प्रति शेतकरी ८/- रुपये याप्रमाणे विमा हप्ता शासनातर्फे भरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे व त्याप्रमाणे विमा हप्त्याची रक्कम रु.८,४८,००,०००/- अधिक लागू असलेल्या सेवाकर रु. १०,४८,१२,८०/- अशी एकूण मिळून

हप्त्याची रक्कम उपरोक्त क्र.२ येथे नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित विमा कंपन्यांना अदा करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

६. यापूर्वी शेतक-यांनी अथवा त्यांच्या वतीने अन्य कोणत्याही संस्थेने कोणतीही वेगळी विमा योजना लागू केली असल्यास अथवा विमा उतरविला असल्यास त्याचा या योजनेशी काहीही संबंध राहणार नाही. या योजनेअंतर्गत मिळणारे लाभ स्वतंत्र असतील.

७. योजना कालावधीत संपूर्ण दिवसासाठी म्हणजेच विहित कालावधीतील प्रत्येक दिवसाच्या २४ तासासाठी ही विमा योजना लागू राहिल. या कालावधीत शेतक-याला केव्हाही अपघात झाला तरी तो या विमा योजनेअंतर्गत लाभासाठी पात्र राहिल.

८. प्रस्तुत प्रकरणी विहित करावयाच्या अटी व शर्तीबाबत तसेच प्रस्तुत विमा प्रस्तावा संदर्भातील कार्यपध्दती, सादर करावयाच्या आवश्यक त्या कागदपत्रांबाबतचा तपशील व नमुने इ. बाबी स्वतंत्रपणे निश्चित करून शासन निर्णयाद्वारे प्रसृत केल्या जातील. हा शासन निर्णय तसेच त्यानंतर निर्गमित होणाऱ्या शासन निर्णयातील अटी व शर्ती संबंधित विमा कंपन्यांना बंधनकारक राहतील. कृषि आयुक्तांनी सादर शासन निर्णयाचे अनुषंगाने संबंधित विमा कंपन्यांशी करार करावा. सादर विमा कंपन्यांनी त्यानुसार विमा पॉलीसी निर्गमित करावी.

९. चालू वित्तीय वर्षासाठी (सन २००७-०८) :-

अ) नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी या विमा कंपनीकडे शेतक-यांना विमा उतरविण्यासाठी विमा हप्ता व त्यावरील सेवाकर यासाठी रुपये ९८,८७,६८० (रुपये अठ्ठ्याणव लक्ष सत्त्याऐंशी हजार सहाशेऐंशी फक्त) एवढी ब) ओरिएन्टल इन्शुरन्स कंपनी लि. या विमा कंपनीकडे शेतक-यांना विमा उतरविण्यासाठी विमा हप्ता व त्यावरील सेवा कर यासाठी रु.६,२९,२१,६०० (रुपये सहा कोटी एकोणतीस लक्ष एकवीस हजार सहाशे फक्त) एवढी, व क) रिलायन्स इन्शुरन्स कंपनी या विमा कंपनीकडे शेतक-यांना विमा उतरविण्यासाठी विमा हप्ता व त्यावरील सेवाकर यासाठी रुपये २,२४,७२,०००/- (अक्षरी रुपये दोन कोटी चौवीस लाख बाहत्तर हजार फक्त) एवढी तरतूद याद्वारे मंजूर करून या आदेशान्वये वितरीत करण्यात येत आहे.

१०. यावरील खर्च मागणी क्रमांक 'डी -४, २४०१- पिक संवर्धन, ११०- पिक विमा राज्य योजनेअंतर्गत योजना, (००)(०६) शेतक-यांसाठी व्यक्तीगत अपघात विमा योजना (२४०१ ४४२७) - ३३ अर्थसहाय्य' या लेखाशिर्षाखालील मंजूर अनुदानातुन खर्ची टाकण्यात यावा.
११. उपरोक्त प्रयोजनासाठी खर्च करण्यास सहायक संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर रक्कम कोषागारातून काढून रेखांकित धनादेशाद्वारे नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी, ओरिएण्टल इन्शुरन्स कंपनी लि. व रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कंपनी या विमा कंपन्यांना अदा करावी.
१३. हे आदेश महसूल व वन विभाग, नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. २२१/व्यय-१, दिनांक ३ ऑगस्ट, २००७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्यांचा संगणक संकेतांक क्रमांक- २००७०८१३१२५०२१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने

(शु.अ.गोसावी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

मा. राज्यपाल महादयांचे सचिव
प्रधान सचिव, मा. मुख्यमंत्री सचिवालय
सचिव, मा.उपमुख्यमंत्री कार्यालय
खाजगी सचिव, मा. मंत्री कृषि व जलसंधारण/ फलोत्पादन/ मा.राज्यमंत्री (कृषि)/(फलोत्पादन)
सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. मुख्यसचिव यांचे स्वीय सहाय्यक
अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, गृह विभाग (अ.व सु.)मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव (मदत व पुर्नवसन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पशुसंवर्धन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मंत्रालयातील इतर सर्व विभाग, मुंबई.

सचिव, कृषि मंत्रालय, भारत सरकार (कृषि व सहकार विभाग) कृषि भवन, नवी दिल्ली

सचिव, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार (वित्त विभाग) (विमा), नवी दिल्ली

आयुक्त (कृषि) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

व्यवस्थापकीय संचालक, **नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी लि.** स्टर्लींग सिनेमा बिल्डींग, २ रा मजला ६५

मझबान रोड, डी ओ. १४ फोर्ट, मुंबई ४०० ००१

व्यवस्थापक, **रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कंपनी लि.** १९ रिलायन्स सेंटर, वालचंद हिराचंद मार्ग

बेलार्ड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३८

मुख्य क्षेत्रीय प्रबंधक, **ओरिएण्टल जनरल इन्शुरन्स कंपनी लि.**, नागपूर प्रादेशिक कार्यालय, शुक्ला

भवन, वेस्ट हायकोर्ट रोड, धरमपेठ, नागपूर-४४००१०

सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे १

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

जिल्हा कोषागार कार्यालय, पुणे, जिल्हा-पुणे

महाव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य, सहकारी बँक, ९ नगीनदास रोड, मुंबई २३

महालेखापाल- महाराष्ट्र १/२, (लेखा परिक्षा), (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर

विमा संचालक, म्हाडा इमारत, १ला मजला, बांद्रा, (पूर्व) मुंबई

मुख्य सांख्यिकी, द्वारा कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

सर्व जिल्हाधिकारी

सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,

सर्व अधिक्षक कृषि अधिकारी / कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद

सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषि व पदुम विभाग

(कृषि उपविभाग) , मंत्रालय, मुंबई

सर्व तहसिलदार

निवड नस्ती ११-अे